

Broj: 01-04-13-07486/2024

Datum: 16.01.2025.godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI DOM

n/p- predsjedavajući Dragan Mioković
veza vaš akt br. 05/1-02-641/24 od 10.12.2024.godine

n/p – zastupnik Slaven Raguž

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA FEDERACIJE BiH
GENERALNI SEKRETARIJAT VLADE
n/p- generalna sekretarka - mr.sci. Edita Kalajdžić

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
S A R A J E V O

Prilijeno:		16-01-2025	
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
05/1	-02-	641	/24

PREDMET: Odgovor na inicijativu zastupnika Raguž Slavena, dostavlja se

Poštovani,

Federalna uprava za inspekcijske poslove zaprimila je dana 13.12.2024. godine akt gornji broj, koji je inicijativa koju je podnio Slaven Raguž, zastupnik u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH.

Naime, uvaženi zastupnik se obratio Federalnoj upravi za inspekcijske poslove sa inicijativom da nadležne federalne inspekcije (rudarska, šumarska i urbanističko-ekološka inspekcija) obave nadzore, svaka u svojoj upravnoj oblasti nad građevinskim radovima pri izgradnji vjetroparka Baljci, da prilikom nadzora provjere usklađenost radova sa projektom dokumentacijom, da provjere dozvole, kao i odobrene dokumente procjene utjecaja propisa na okoliš, te o istome dostave izvještaj Parlamentu Federacije, u roku od mjesec dana od dana upućivanja ove inicijative.

U svom obrazloženju predmetne inicijative, uvaženi zastupnik je izložio da se područje vjetroparka (VP) Baljci nalazi na lokaciji u sjevernom dijelu općine Tomislavgrad, a zapadno od mjesta Šuica. Postoje opravdane sumnje u izvođenje građevinskih radova na

ovom području koji odudaraju od projektne dokumentacije, od dokumentacije procjene utjecaja propisa na okoliš, da se ne vodi računa o očuvanju okoliša i prirode.

Zatim, da je u fazi građevinskih radova, po navodima aktivista, došlo do izljevanja ulja iz pogodna, što je vrlo jasno naglašeno u dokumentaciji da se mora voditi računa da do toga ne dođe. Također, zastupnik u svom obrazloženju navodi da je potrebno vidjeti dopuštenje i dimenzije površinskih radova, podudaraju li se s dozvolama, kao i sa projektnom dokumentacijom, poštuje li se projektna dokumentacija kada je u pitanju izgradnja građevinskih objekata i sve drugo što bi Federalna uprava za inspekcijske poslove mogla prekontrolisati po svojoj dužnosti.

U pripremi odgovora, svoj doprinos su dale slijedeće federalne inspekcije:

1. Federalni rudarsko, termno i elektro-energetski inspektorat

1.1. Federalni geološki inspektor i Federalni inspektor elektro-energetike izvršili su neposredan uvid na licu mjesta u periodu od 06.01.- 07.01.2025.godine i tom prilikom konstatovali slijedeće:

- Subjekt nadzora egzistira kao „TOMISLAVGRAD-KUPRES“ d.o.o. za građevinarstvo, proizvodnju i opskrbu električnom energijom, Tomislavgrad, skraćena oznaka firme „TOMKUP“ d.o.o. Tomislavgrad koje je registrovano kod nadležnog općinskog suda u Livnu (zadnje Rješenje o izmjenama podataka u sudskom registru od 27.11.2024. godine).
- Ured za statistiku za područje Kantona 10 izdalo Obavještenje o razvrstavanju pravne osobe prema klasifikaciji djelatnosti gdje stoji Naziv djelatnosti prema klasifikaciji djelatnosti: Proizvodnja električne energije; Šifra djelatnosti KD BiH 2010: 35.11 ; Šifra djelatnost:40.114.
- Federalno ministarstvo prostornog uređenja izdalo Rješenje broj:UPI/03-23-2-273/15 od 29.4.2022.godine kojim se daje ODOBRENJE ZA GRAĐENJE objekata vjetroelektrane Baljci, ukupne instalirane snage 48 MW, sa pratećim objektima i pristupnim cestama, područje općine Tomislavgrad, a na zahtjev TOMISLAVGRAD-KUPRES d.o.o. Tomislavgrad, sa sjedištem na adresi Put KOLA br.6 u Tomislavgradu.
- Iz dokumentacije utvrđeno da za potrebe Geotehničkog elaborata u misiji G21 broj 1814 iz 2015.godine, a koji urađen od strane INTERPROJEKT d.o.o. Mostar izvođenje terenskih radova na bušenju bušotina vršila firma Konsolidacije i građevinarstvo s.g.d. Kreševo novi naziv pravnog lica GEO-FILIPOVIĆ d.o.o. Kreševo.
- GEO-FILIPOVIĆ d.o.o. Kreševo se nalazi u Registru privrednih društava kojima je Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije izdalo rješenje o ispunjavanju uslova u smislu upisa u sudski registar, stručne osposobljenosti i tehničke opremljenosti za obavljanje registrovane djelatnosti iz oblasti geologije, a koji je javno dostupno na stranici FMERI.

- Inspektoru na uvid data i MISIJA G32 unutrašnja kontrola na geotehničkim radovima na izgradnji vjetroelektrane VE Baljci u Tomislavgradu(dio 2:Istražna bušenja) broj: G32/2-01-07/24 od jula 2024.godine urađena od strane IGMG d.o.o. Tuzla. Institut IGMG d.o.o. Tuzla posjeduje Ovlaštenje za izvođenje geotehničkih istraživanja i ispitivanja na terenu i stručni nadzor broj:UPI/03-19-2-468/24 od 3.6.2024.godine izdato od Federalnog ministarstva prostornog uređenja. Na prvoj stranici u uvodnom dijelu stoji da je izrada istražnih bušenja za šipove predmet ove misije. U okviru misije G31 propisano je da se drugi dio misije G32 odnosi na izradu bušotina na pozicijama na kojima će biti šipovi. Ova bušenja izvode se po građevinskim propisima u cilju temeljenja objekta, a ne u svrhu istraživanja mineralnih sirovina(podzemnih voda). U misiji G32 pod Tehničkim dijelom na strani 2. su Uslovi terena u odnosu na pretpostavke geotehničkog projekta i izvedene studije, pod kojima je navedeno:

„Teren je jako erodiran i zaobljen i nema strmih litica u užem smislu. Prekriven je tankim slojem humusa i deluvijalnog materijala. U području istražnog prostora nema površinskih vodotoka, a podzemne vode su jako duboke“.

- Koordinator na projektu je izjavio da je jedino bušenje koje je „TOMKUP“ d.o.o. Tomislavgrad (konstatovano u zapisniku) u protekloj godini izvodio je vršeno na izradi temeljnih šipova na platoima vjetro turbina, i tom prilikom nije nabušena voda tako da ista nije korištena za potrebe projekta. Bušenje za temeljenje je vršeno po građevinskim propisima odnosno prema „Glavnom projektu temeljenja vjetroelektrana-konstrukcija“ ovaj projekat čini sastavni dio rješenja o odobrenju za građenje broj:UPI/03-23-2-273/15 od 29.04.2022.godine. U koordinaciji sa proizvođačem opreme radi stabilnosti vjetroagregata, eventualna odstupanja će biti prikazani u projektu izvedenog stanja.
- Na predmetnom lokalitetu će se izvršiti izgradnja elektroenergetskih pogona i postrojenja za iskorištavanje pogonske snage vjetra, a koji se sastoje od:
  - 16 vjetroturbina ukupne instalisane snage 48 MW;
  - 110/30(35) kV transformatorske stanice sa priključkom na dalekovod DV 110 kV Tomislavgrad - Livno;
  - Podzemne interne SN mreže;
  - Servisne zgrade;
  - Pristupnih saobraćajnica;
  - Ostalih pratećih objekata i infrastrukture.
- Investitoru „TOMKUP“ d.o.o. Tomislavgrad je od strane Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije izdata Energetska dozvola za izgradnju proizvodnog objekta vjetroelektrane VE Baljci, broj ED-674/20 od 31.10.2022. godine. Period važenja energetske dozvole od 13.10.2020. do 13.10.2025. godine.

- Glavni projekat vjetroelektrane Baljci su radili I.D.E..A. d.o.o. Sarajevo, ES HYDROTECHNICS d.o.o. Sarajevo, Navitas d.o.o. Sarajevo, EMNA d.o.o. Sarajevo, Saraj Inžinering d.o.o. Sarajevo, PROVING d.o.o. Sarajevo i Electra d.o.o. Sarajevo.
- Rješenjem Federalnog ministarstva energije rudarstva i industrije, broj: UP/I-05-17-455/17-3 od 13.04.2017. godine je data saglasnost na projektnu dokumentaciju „Glavni projekat vjetroelektrane Baljci“.
- Elaborat tehničkog rješenja priključka VE Baljci na prienosnu mežu uradio je Energetski institut „Hrvoje Požar“, Zagreb – Hrvatska, maj 2017. godine.
- Kompanija za prenos električne energije „Elektroprijenos-Elektroprenos BiH“ a.d. Banja Luka je izdala Uslove za priključak korisnika na prenosnu mrežu br. 38/21, broj: 03-5025-2/2021 od 28.06.2021. godine, a korisnik „TOMKUP“ d.o.o Tomislavgrad dostavio Izjavu o prihvatanju uslova za priključak na prenosnu mrežu 110 kV od 02.07.2021. godine.
- „Elektroprijenos-Elektroprenos BiH“ a.d. Banja Luka i „TOMKUP“ d.o.o. Tomislav su potpisali Ugovor o priključku broj: 08/2023 kojim su uređeni tehnički, pravni i ekonomski uslovi priključenja vjetroelektrane Baljci, ukupne instalisane snage 48 MW, na prenosnu mrežu 110 kV, broj: 03-5025-17/2021 od 23.11.2023. godine (Elektroprenos BiH) i broj: 05-12-2023 od 01.12.2023. godine (TOMKUP).
- Zbog vremenskih uslova i same nadmorske visine investitor je privremeno zaustavio radove početkom decembra 2024.godine, kad vremenske prilike budu povoljnije investitor planira nastaviti izgradnju-temeljenje vjetroturbina.

Federalni rudarsko, termo i elektro-energetski inspektorat na osnovu utvrđenih činjenica **nije preduzimaao daljnje mjere i radnje**, jer tokom inspeksijskog nadzora **nisu utvrđeni propusti subjekta nadzora** po kontrolisanim pitanjima iz nadležnosti Federalnog inspektora elektro-energetike i Federalnog geološkog inspektora.

2. Federalni šumarski inspektorat

Dana 14.01.2025.godine nadležni federalni šumarski inspektor obavio je inspeksijski nadzor na području općina Tomislavgrad kod „TOMKUP“ d.o.o. Tomislavgrad o čemu je sačinio Zapisnik o inspeksijskom nadzoru br. UP 1-13-22-2-00001/2025-1304-P-1305-1- P, i utvrdio slijedeće:

- Subjekt nadzora „TOMISLAVGRAD-KUPRES“ d.o.o. za građevinarstvo, proizvodnju i opskrbu električnom energijom, Tomislavgrad, skraćena oznaka firme „TOMKUP“ d.o.o. Tomislavgrad je registrovano kod nadležnog općinskog suda u Livnu (zadnje Rješenje o izmjenama podataka u sudskom registru od 27.11.2024. godine
- Ugovor o koncesiji sklopljen između Ministarstva gospodarstva Hercegbosanske županije i „Tomislav-Kupres“ d.o.o. Tomislavgrad u Livnu 19.04.2011. godine;
- Aneks Ugovora o koncesiji br. 1 od 08.04.2016. godine;
- Aneks Ugovora o koncesiji br. 2 od 13.04.2016. godine i

- Aneks Ugovora o koncesiji br. 3 od 02.06.2017. godine.
- Prema Aneksu Ugovora o koncesiji broj 2. od 13.04.2016. godine precizirana je namjena i lokacija koncesije, s koordinatama vjetroelektrane Baljci općina Tomislavgrad u Gauss-Krüger projekciji i popisom katastarskih čestica po starom i novom katastarskom operatu.
- Federalno ministarstvo prostornog uređenja je izdalo Odobrenje za građenje objekata vjetroelektrane Baljci, Rješenjem broj: UPI/03-23-2-273/15 od 29.4.2022. godine.

Katastarske čestice koje su pobrojane u Ugovoru o koncesiji i koje ulaze u koncesiono polje definisano geografskim koordinatama se nalaze u u katastarskoj općini Šuica i katastarskoj općini Baljci, općina Tomislavgrad.

Zemljište u prostoru obuhvata VP Baljci je, uglavnom, javno dobro.

Zemljište na kojem je predviđena izgradnja objekata vjetroparka, odnosno vjetroturbina i pratećih objekata, je jednim dijelom javno dobro a dijelom u vlasništvu Investitora.

Područje planirano za izgradnju vjetroparka je jednim svojim dijelom prekriveno termofilnim submediteranskim šikarama a drugim dijelom ga prekrivaju zajednice submediteranskih i mediteransko – montanih kamenjarskih livada i pašnjaka. U fazi izgradnje vjetroparka utjecaj na vegetaciju očitovati će se u moгуćem smanjivanju prirodnih staništa i raznolikosti tih staništa, te raznolikost biljnih zajednica. Izgradnjom pristupnih puteva doći će do djelimičnog uklanjanja vegetacije šibljacka i šikara koje su prisutne na lokalitetu. Sama po sebi klasa šibljacka i šikara je ekonomski bezvrijedna, dok sa druge strane predstavlja životni prostor za brojne vrste ptica, insekata i drugih životinja.

Federalna šumarska inspekcija je izvršila terenski pregled kompletnog obuhvata VP „Baljci“ te je tom prilikom utvrđeno:

- na dionici puta Šujica-Tomislavgrad od raskrsnice u Šujici pa do 6,9 km na lijevu stranu se odvaja put za VP „Baljci“.
- put je veće širine te je isti nasut tamponom,
- od glavnog puta se odvajaju krakovi koji vode do platoa na kojima su iskopane temeljne jame za tornjeve vjetroturbina kojih je planirano 16. Na platoima su izrađeni temelji/šipovi za stubove (6-8 šipova) sa ostavljenim ankerima.
- radovi su trenutno obustavljeni zbog vremenskih uvjeta, te se uočavaju parkirane građevinske mašine i ostala mehanizacija. Nije bilo prisutnih radnika na prostoru gradilišta.

Obilaskom cijele površine na kojoj će biti postavljeno 16 stubova VP, te snimanjem tačaka GPS uređajem utvrđeno je da su radovi vršeni unutar granice koncesionog polja koje je određeno koordinatama u Ugovoru.

Uzevši u obzir činjenicu da na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine još uvijek nije donešen Zakon¹ o šumama, Vlada Federacije BiH je od tog perioda donijela tri Odluke kojima je bio cilj uređivanje ove oblasti u dijelu koji se odnosi na promjenu namjene šumskog zemljišta, odnosno o načinu pretvaranja šumskog zemljišta u građevinsko.

Tako je prema Odluci o načinu pretvaranja šumskog zemljišta u građevinsko („Službene novine Federacije BiH“ broj: 108/12) član II glasilo da „Dozvolu za promjenu namjene šumskog zemljišta u građevinsko izdaje se u formi rješenja, koje donosi Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva....“

- Federalnoj šumarskoj inspekciji je predočeno Rješenje broj: 08-04-22-41/20 od 11.02.2021. godine izdato od strane Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Hercegbosanske županije. Predmetnim rješenjem se dozvoljava gospodarskom društvu „TOMKUP“ d.o.o. Tomislavgrad krčenje/prenamjena šumskog zemljišta u građevinsko zemljište za izgradnju i postavljanje vjetroparka „Baljci“ snage 48 MW koji se sastoji od zona za pristupne i srevijske ceste, platoa za 16 vjetroagregata, te zone za prostor trafostanice i upravne zgrade na šumskom zemljištu upisanom u zk izvatke broj: 624, 205 i 157, KO Šujica, općina Tomislavgrad. Županijsko ministarstvo je ovo rješenje donijelo na osnovu člana 59. Zakona o šumama Hercegbosanske županije („Narodne novine Hercegbosanske županije“ broj: 4/14).

Iako na prostoru FBiH nije na snazi Zakon o šumama, nije zatražena niti ishodovana Saglasnost za promjenu namjene šumskog zemljišta u građevinsko prema Odluci Vlade FBiH iz 2012. godine koja je u to vrijeme bila na snazi. Naredna donesena Odluka o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene („Službene novine Federacije BiH“ broj: 89/23 i 100/23), takođe članom III. propisuje da Federalni ministar PVŠ izdaje dozvolu za promjenu namjene u formi rješenja. Odredbama člana IX. tačka (2) Odluke stoji da:

„Ova odluka se neće primjenjivati u kantonima ukoliko je zakonom kantona uređeno pitanje promjene namjene šumskog zemljišta, a kantonalno ministarstvo u ovim postupcima primjenjuje odredbe tog zakona“.

Nakon ocjene ustavnosti navedenih Odluka Ustavni sud Bosne i Hercegovine je donio Odluku o dopustivosti i meritumu broj: U-3/24 od 11.7.2024. godine kojom se utvrđuje da **Odluka o promjeni namjene šumskog zemljišta i privremenom korištenju šumskog zemljišta u druge namjene** Vlade Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj: 89/23 i 100/23) **nije u skladu sa čl. I/1., I/2. i VII/5. Ustava Bosne i Hercegovine.**

Naprijed izloženo praktično znači da **na prostoru Federacije BiH ne postoji propis koji reguliše promjenu namjene šumskog zemljišta.**

¹ Zakon o šumama FBiH još uvijek nije donešen, zbog činjenice da je Ustavni sud Federacije BiH donio presudu broj: U-26/08 od 14.04.2009. godine kojom se tada važeći Zakon o šumama FBiH („Službene novine Federacije BiH“ broj: 20/02, 29/03 i 37/04) prestaje primjenjivati sa 27.11.2009. godine, te dana 06.12.2011. godine prestaje se primjenjivati i Uredba o šumama na osnovu presude Ustavnog suda Federacije BiH broj: U-28/10 od 23.03.2011. godine

Obzirom da prilikom sačinjavanja ovog zapisnika nije bilo prisutno odgovorno lice pravnog lica, naloženo je prisutnom predstavniku, da isti bez odlaganja predoči odgovornom licu, na izjašnjenje zapisnik u roku od 5 dana.

3. Federalni urbanističko-ekološki Inspektorat

Vezano za predmetnu inicijativu zastupnika Slavena Raguža, za hitnim inspekcijskim nadzorom nad izgradnjom vjetroelektrane „Baljci“ na teritoriji općine Tomislavgrad, federalni građevinski inspektor i federalni inspektor zaštite okoliša su po službenoj dužnosti obavili inspekcijski nadzor i sačinili slijedeće očitovanje:

Zbog nepovoljnih vremenskih uslova na mjestu izgradnje nije bilo moguće obići gradilište te se inspekcijski nadzor obavio u sjedištu osnivača investitora.

3.1. Postupanje Federalnog građevinskog inspektora-

- subjekt nadzora posjeduje Rješenje o odobrenju za građenje za izgradnju objekata vjetroelektrane „Baljci“ ukupne instalirane snage 48MW sa pratećim objektima i pristupnim cestama, broj UPI/03-23-2-273/15 od 29.04.2022.g. izdanim od strane Federalnog ministarstva prostornog uređenja.

- vodi se inspekcijski postupak i subjektu nadzora „TOMKUP doo Tomislavgrad je izdano rješenje o ispravljanju uočenih nedostaka na način da se gradilišna dokumentacija uskladi sa Uredbom o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju ("Službene novine Federacije BiH", broj 25a/22, 42/22, 93/22 i 33/24) i prije početka nastavka radova ishoduje saglasnosti od nadležnih institucija za izvedene izmjene ojačanja temeljne konstrukcije.

3.2. Postupanje Federalnog inspektora zaštite okoliša-

- po osnovu Uredbe kojom se utvrđuju pogoni i postrojenja koja moraju imati okolišnu dozvolu ("Službene novine Federacije BiH", broj: 51/21, 74/22), subjekt nadzora nije u obavezi ishodovanja okolinske dozvole.

- Rješenjem br. UPI 05/2-02-19-5-244/21-3 SM od 26.01.2022. godine izdatim od strane Federalnog ministarstva okoliša i turizma je određeno da: " Za projekat- izgradnje vjetroparka baljci 51,2 MW u Tomislavgradu - nije **potrebno dalje provođenje procjene uticaja na okoliš** putem izrade studije uticaja na okoliš, po zahtjevu stranke TOMISLAVGARAD-KUPRES d.o.o. Tomislavgrad."

Smatramo da smo ovim iscrpnim aktom dali traženi odgovor uvaženom zastupniku Ragužu.

S poštovanjem,

DIREKTORICA

Ivana Prvulović

Dostavljeno:

1 x predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta FBiH-Dragan Mioković

1 x zastupnik – Slaven Raguž,

1 x generalna sekretarka Vlade FBiH- mr.sci. Edita Kalajdžić

1 x a/a